

LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIŠALĖ TARYBA

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2023-01-24 Nr. TTP-1

Vilnius

Posėdis įvyko 2023-01-24.

Posėdžio pirmininkas Rimtautas Ramanauskas.

Posėdžio sekretorė Valda Pranckuvienė.

Dalyvavo:

Vyriausybės atstovai: Alminas Mačiulis – Vyriausybės kanclerio pavaduotojas, Aušra Gratulevičienė – Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės patarėja, Vytautas Šilinskas – socialinės apsaugos ir darbo viceministras, Vita Baliukevičienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vadovė, Rūta Juršaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja, Gediminas Norkūnas – finansų viceministras, Osvaldas Šmitas – Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Ekonomikos plėtros departamento direktorius.

Profesinių sąjungų atstovai: Inga Ruginienė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos pirmininkė, Aleksandras Posochovas – Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas, Rimtautas Ramanauskas – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkės pavaduotojas, Ričardas Garuolis – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ generalinis sekretorius, Artūras Černiauskas – Lietuvos geležinkelininkų profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkas, Arvydas Dambrauskas – Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos pirmininkas, Saulius Džiautas – Nacionalinio pareigūnų profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkas.

Darbdavių organizacijų atstovai: Rūta Skyrienė – asociacijos „Invetors‘ Forum“ vykdomoji direktorė, Aurelija Gabrielė Maldutytė – Lietuvos darbdavių konfederacijos prezidiumo narė, Ričardas Sartatavičius – Lietuvos pramonininkų konfederacijos generalinis direktorius, Eigilė Čygaitė-Elzbergienė – Lietuvos pramonininkų konfederacijos Verslo aplinkos ir ekonomikos departamento vyr. ekspertė, Andrius Romanovskis – Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas, Sigitas Dimaitis – Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų direktorius, Gediminas Rainys – Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos patarėjas ekonomikos klausimais.

Kiti asmenys: Rimantė Šalaševičiūtė – Lietuvos Respublikos Seimo narė, Orinta Leiputė – Lietuvos Respublikos Seimo narė, Audronė Varnagirė – Teisingumo ministerijos Teisinių paslaugų politikos grupės patarėja, Kristina Jokimaitė – Sveikatos apsaugos ministerijos Asmens sveikatos departamento Pirminės sveikatos priežiūros, odontologijos ir medicininės reabilitacijos skyriaus vyriausioji specialistė, Henrikas Savickis – Kultūros komiteto prie Lietuvos Respublikos trišalės tarybos pirmininkas, Gintarė Bužinskaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo aplinkos skyriaus vyresnioji patarėja, Jelena Polijančuk – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja, Akvilė Razumienė – Lietuvos verslo konfederacijos patarėja-teisininkė, Povilas Drižas – Tarptautinio transporto ir logistikos aljanso generalinis sekretorius, Darbo grupės dėl krovinių pervežimo kelių transportu tarptautiniais maršrutais darbuotojų problemoms spręsti pirmininkas, Ramunė Motiejūnaitė-Pekkinen – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos viešųjų ryšių specialistė.

Darbotvarkė.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

1. Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos išvados dėl Darbo kodekso Nr. XII-2603 107 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1883 (*po svarstymo Valstybės tarnautojų dvišalėje komisijoje ir Darbo grupės dėl krovinių pervežimo kelių transportu tarptautiniais maršrutais darbuotojų problemoms spręsti posėdyje*).

2. Dėl išskaitų/išieškojimo iš dienpinigių *(po svarstymo Darbo grupėje dėl krovinių pervežimo kelių transportu tarptautiniais maršrutais darbuotojų problemoms spręsti)*.

3. Dėl Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo Nr. IX-1672 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1899(2).

4. Informacija dėl Kultūros komiteto prie Lietuvos Respublikos trišalės tarybos veiklos *(po 2022 m. gruodžio 20 d. posėdžio)*.

5. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

Rimtautas Ramanauskas posėdžio dalyvius informavo, kad vyksta tiesioginė posėdžio transliacija, pažymėjo, kad yra dalyvių kvorumas ir paklausė, ar Trišalės tarybos nariai neturi pasiūlymų posėdžio darbotvarkei ir jai pritaria.

Trišalės tarybos nariai neprieštaravo posėdžio darbotvarkei.

NUTARTA: Pritarti 2023 m. sausio 24 d. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio darbotvarkei.

1. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos išvados dėl Darbo kodekso Nr. XII-2603 107 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1883 *(po svarstymo Valstybės tarnautojų dvišalėje komisijoje ir Darbo grupės dėl krovinių pervežimo kelių transportu tarptautiniais maršrutais darbuotojų problemoms spręsti posėdyje)*.

Rimtautas Ramanauskas informavo, kad klausimą vietoj Loretos Soščekienės, kuri negalėjo dalyvauti posėdyje dėl svarbių priežasčių, pristatys Jelena Polijančuk, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja.

Jelena Polijančuk pristatė, kad šis klausimas buvo svarstytas Valstybės tarnautojų dvišalės komisijos 2023 m. sausio 10 d. posėdyje. Buvo nutarta: 1. Bendru sutarimu nepritarti Darbo kodekso Nr. XII-2603 107 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1883; 2. Klausimą perduoti svarstyti Lietuvos Respublikos trišalei tarybai. Ji taip pat priminė, kad šiam projektui nepritarė ir Darbo santykių komisija prie Lietuvos Respublikos trišalės tarybos.

Povilas Drižas, Darbo grupės dėl krovinių pervežimo kelių transportu tarptautiniais maršrutais darbuotojų problemoms spręsti pirmininkas, informavo, kad šis klausimas 2023 m. sausio 11 d. taip pat buvo svarstytas Darbo grupės dėl krovinių pervežimo kelių transportu tarptautiniais maršrutais darbuotojų problemoms spręsti posėdyje. Buvo nutarta: 1. Išklaičius ekspertinę Finansų ministerijos atstovų poziciją bendru sutarimu, nepritarti Darbo kodekso Nr. XII-2603 107 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1883; 2. Klausimą perduoti svarstyti Lietuvos Respublikos trišalei tarybai. Apibendrinamas argumentus nurodė, kad nėra būtinybės keisti Darbo kodeksą, – galima tai sureguliuoti Vyriausybės nutarime; taip pat nėra konkrečių kriterijų, kaip būtų indeksuojami dienpinigiai, kai darbuotojų darbo santykiai yra užsienyje.

Inga Ruginienė pabrėžė, kad tam tikras dienpinigių indeksavimo mechanizmas turėtų būti nustatytas. Kalbėjo apie atliktus teisės akto pakeitimus dėl to, dienpinigių mažinimas turi būti aptartas lokaliniuose teisės aktuose. Tačiau atkreipė dėmesį, kad darbo tvarkos taisyklėse dienpinigiai traktuojami ne kaip kompensacija už papildomas išlaidas komandiruotėse, bet jie tampa dar vienu priedu, kompensacija, pvz., didesni dienpinigiai numatomi už darbo kokybę ar našumą, pvz., jei darbuotojas sutaupo kuro ir pan. Pasisakė, kad šiuo metu esanti tvarka yra ydinga. Nurodė, kad Seimo narių pasiūlytas projektas šitos problemos nesprenžia, bet sutarti dėl konkrečių kriterijų, dėl kurių būtų galima koreguoti dienpinigių dydžius, anot jos, yra būtina.

Ričardas Sartatavičius sakė, kad Lietuvos pramonininkų konfederacija nepritaria projektui. Kalbėjo, kad, jo žiniomis, vežėjams mokami 100 proc. Vyriausybės patvirtinto dydžio dienpinigiai. Sakė, kad nėra konkrečios tvarkos, kaip dienpinigiai turėtų būti indeksuojami, ką

reikėtų daryti, jei būtų defliacija. Atkreipė dėmesį, kad didinant dienpinigius yra didinamas neapmokestinamų pajamų dydis, o tai neatitinka numatytų Vyriausybės tikslų.

Aurelija Maldutytė priminė, kad Darbo santykių komisijoje taip pat buvo nepritarta šiam įstatymo projektui, tą pačią nuomonę patvirtino ir kitos dvi Trišalės tarybos komisijos, tad siūlė daugiau nediskutuoti šiuo klausimu.

Povilas Drižas nurodė, kad Valstybinės darbo inspekcijos duomenimis, ginčų dėl dienpinigių objektyvių kriterijų nebuvo. Dėl vairuotojų trūkumo sektoriuje absoliučia dauguma atvejų mokami 80 proc. Vyriausybės patvirtinto dydžio dienpinigių.

Andrius Romanovskis kalbėjo, kad šiuo metu transporto sektoriuje esantys pokyčiai yra dėl anksčiau vykusių trišalių derybų. Nurodė, kad siūlomas reguliavimas būtų išankstinis.

Aleksandras Posochovas atkreipė dėmesį, kad šis klausimas aktualus ne tik transporto sričiai.

Vytautas Šilinskas nurodė, kad Vyriausybė pritaria Trišalės tarybos komisijų išvadoms – nepritarti įstatymo projektui. Atkreipė dėmesį, kad projektui nepritaria tiek darbdaviai, tiek profesinės sąjungos, taip pat akcentavo socialinio dialogo svarbą.

Rimtautas Ramanauskas apibendrino, kad visos trys šalys bendru sutarimu projektui nepritaria.

NUTARTA: Fiksuoti, kad Lietuvos Respublikos trišalė taryba po klausimo svarstymo jos komisijose ir darbo grupėse bendru sutarimu nepritaria Darbo kodekso Nr. XII-2603 107 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1883.

2. SVARSTYTA. Dėl išskaitų/išieškojimo iš dienpinigių (po svarstymo Darbo grupėje dėl krovinių pervežimo kelių transportu tarptautiniais maršrutais darbuotojų problemoms spręsti.

Audronė Varnagirė, Teisingumo ministerijos Teisinių paslaugų politikos grupės patarėja, priminė, kad Teisingumo ministerijos buvo paprašyta surinkti informaciją apie ES valstybių narių praktiką dėl išskaitų/išieškojimų iš dienpinigių. Ji informavo, kad užklausus ES valstybes nares, buvo gauti atsakymai iš dviejų ES valstybių. Nurodė, kad Rumunijoje neleidžiama atlikti išskaitų iš dienpinigių. Lenkijoje yra bendra taisyklė, kad neleidžiama išieškoti iš išmokų, skirtų kompensuoti faktiškai patirtas išlaidas. Yra nustatyta išimtis, kad, kai yra išieškomas išlaikymas vaikui, leidžiama išieškoti 50 proc. gaunamų dienpinigių. Žiūrima į komandiruotės tipą ir išlaidų rūšį.

Povilas Drižas, kalbėjo, kad šis klausimas 2023 m. sausio 11 d. buvo svarstytas Darbo grupės dėl krovinių pervežimo kelių transportu tarptautiniais maršrutais darbuotojų problemoms spręsti posėdyje. Pranešėjas apibendrino, kad posėdžio metu įvyko apsikeitimas nuomonėmis. Tuo metu dar nebuvo Teisingumo ministerijos informacijos apie ES valstybių narių praktiką. Nurodė, kad darbdavių organizacijų atstovai pasiūlė plačiau žiūrėti į klausimą, nurodė galima išieškojimą iš darbuotojo dėl darbdaviui padarytos žalos. Informavo, kad posėdžio metu buvo nutarta fiksuoti, kad: 1. Sprendimas dėl išskaitų/išieškojimo iš dienpinigių klausimo darbo grupėje nepriimtas, išklaustyti socialinių partnerių nuomonės. 2. Klausimo dėl išskaitų/išieškojimo iš dienpinigių svarstymas perduodamas Lietuvos Respublikos trišalei tarybai.

Inga Ruginienė kalbėjo, kad profesinių sąjungų pusė turi nuoseklią nuomonę – išieškoma turi būti iš tiesioginio darbo užmokesčio, bet ne iš dienpinigių. Apibendrino, kad profesinės sąjungos nepritaria pasiūlymui dėl išskaitų/išieškojimo iš dienpinigių.

Ričardas Sartatavičius nurodė, kad Lietuvos pramonininkų konfederacija taip pat siūlo nepritarti pasiūlymui, - turėtų būti išieškoma iš tiesioginio darbo užmokesčio, o ne iš dienpinigių, nes kiekvieną kartą situaciją reikėtų vertinti individualiai.

Vytautas Šilinskas nurodė, kad kol nėra duomenų ir analizės dėl to, kokios sumos, iš kokių asmenų būtų išieškomos ir kokiems skolininkams realiai situacija keistųsi, Vyriausybė kol kas taip pat siūlo nepriimti sprendimo.

Aurelija Maldutytė priminė apie bendrą sutarimą Darbo santykių komisijoje taip pat nepritarti pasiūlymui ir pasiūlė daugiau šiuo klausimu nediskutuoti.

Andrius Romanovskis kalbėjo, kad lankstumas įmanomas, bet svarbu suprasti, kokia praktinė problema sprendžiama, ar yra sisteminių atvejų. Turėtų būti tiek darbdavių, tiek darbuotojų atsakomybė.

Saulius Džiautas sakė pritariantis klausimo svarstymo pabaigimui ir pabrėžė profesinių sąjungų poziciją, kad išskaitos iš dienpinigių neturi būti daromos. Kalbėjo apie galimas išeitis ir naujo pasiūlymo suformulavimą tiems atvejams, jei išskaitos būtų atliekamos dėl vaikų.

Artūras Černiauskas kalbėjo, kad visi sutarė, jog dienpinigiai nėra darbo užmokestis, nes jie nėra apmokestinami jokiais mokesčiais, tai yra patirtų išlaidų kompensacija, iš kurios negali būti jokio išieškojimo. Mano, kad padarius išimtį vaikams, atsiras ir daugiau galimų išimčių, todėl siūlė to nedaryti.

Rimtautas Ramanauskas apibendrino, kad bendru sutarimu siūloma nepritarti pasiūlymui.

NUTARTA. Fiksuoti, kad:

1. Darbdavių ir profesinių sąjungų organizacijų atstovai siūlo nepritarti pasiūlymui dėl išskaitų/išieškojimų iš dienpinigių, nes, jų sutarimu, dienpinigiai turėtų būti laikomi kompensacija, iš kurios negali būti išskaitoma.

2. Vyriausybės atstovai siūlo nepriimti sprendimo dėl išskaitų/išieškojimų iš dienpinigių, kol nėra duomenų ir analizės dėl to, kokios sumos, iš kokių asmenų būtų išieškomos ir kokiems skolininkams realiai situacija keistųsi.

3. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo Nr. IX-1672 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1899(2).

Orinta Leiputė, Lietuvos Respublikos Seimo narė, informavo, kad yra siūloma „1. Papildyti 21 straipsnio 1 dalį 5 punktu: **5) darbuotojų, patenkančių į ligų ankstyvosios diagnostikos programas pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro patvirtintą PSDF lėšomis apmokamų ligų ankstyvosios diagnostikos programų sąrašą - sveikatos įstaigos nurodytu laiku.**“ Siūloma, kad tokiems asmenims būtų skiriama laisva nuo darbo diena mokant atlyginimo vidurkį. Kalbėjo apie tai, kad žmonės nepakankamai rūpinasi savo sveikata arba neranda laiko ją pasitikrinti, kad liga būtų diagnozuota ankstyvesnėse stadijose. Pabrėžė, kad pagal šiuo metu biudžeto lėšomis apmokamas bei vykdomas 5 prevencines programas atvyksta pasitikrinti tik apie 13-19 proc. iš patenkančių į sąrašą; geresnė statistika yra dėl širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos. Akcentavo, dėl siūlomo pakeitimo žmonės galėtų ilgiau išsaugoti sveikatą ir būti darbingi darbo rinkoje.

Rimantė Šalaševičiūtė, Lietuvos Respublikos Seimo narė, papildė sakydama, kad Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komitete keturis kartus buvo svarstyta prevencinių programų įgyvendinimo klausimas ir paaiškėjo, kad buvo realizuota tik pusė PSDF skirtų lėšų. Informavo, kad, apklausus gyventojus, jie nurodė priežastis – informacijos stoką ir tai, kad yra sunku sutarti su darbdaviu - darbuotojai yra neišleidžiami pasitikrinti sveikatos. Kalbėjo apie bandymą/norą pirmiausiai bandyti keisti Darbo kodekso nuostatas. Kalbėjo apie sudėtingą onkologinių ligų situaciją, brangesnį gydymą negu prevencinį patikrinimą. Kvietė pritari ti įstatymo projektui.

Kristina Jokimaitė, Sveikatos apsaugos ministerijos Asmens sveikatos departamento Pirminės sveikatos priežiūros, odontologijos ir medicininės reabilitacijos skyriaus vyriausioji specialistė kalbėjo, kad idėja yra graži ir reikalinga, tačiau Sveikatos apsaugos ministerija mato

nemažai problemų: minėjo galimą darbuotojo atleidimą pagal Darbo kodekso 58 str., taip pat būtų didelė administracinė našta darbdaviams sekant šią situaciją. Nurodė, kad Sveikatos apsaugos ministerija pritarė, jei darbdaviai informuotų, primintų darbuotojams apie sveikatos patikrinimus, tačiau siūlomam projektui nepritarė. Pritarė, kad būtų galima diskutuoti dėl laisvos nuo darbo dienos.

Rimantė Šalaševičiūtė atkreipė dėmesį, kad taip pat siūloma pakeisti 21 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip: „4. Darbuotojas, atsisakęs nustatyto laiku pasitikrinti sveikatą, nušalinamas nuo darbo ir jam nemokamas darbo užmokestis, išskyrus šio straipsnio 1 dalies 5 punkte nurodytą atvejį.“ Pabrėžė, kad darbdavys sekti situacijos neprivalės, nes pasitikrinimas yra neprivalomas. Kalbėjo, kad Sveikatos apsaugos ministerija turėtų savo gydymo įstaigose nustatyti tvarką, kad žmonės būtų laiku informuojami, būtų sudaryta galimybė per vieną dieną pasitikrinti, pavyzdžiui, pagal 3 prevencines programas.

Inga Ruginienė klausė, kodėl pasirinktas šis įstatymas, o ne Darbo kodeksas. Kalbėjo apie Seimo Teisės departamento išvadas, klausė, kaip galėtų kontrargumentuoti, kad tai nėra susiję darbo vietos rizikos vertinimu ir nėra susiję su šiuo klausimu. Taip pat pasisakė norinti platesnio paaiškinimo, kaip ši siūloma pakeitimo nuostata būtų taikoma praktiškai.

Rimantė Šalaševičiūtė priminė, kad pirmas žingsnis buvo noras keisti Darbo kodekso nuostatą, tačiau pasirinktas šio įstatymo projektas yra lengvesnis variantas. Ji dar kartą pabrėžė, kad ši patikra yra neprivaloma, savanoriška, o tai yra esminis dalykas. Darbuotojas, gavęs žinutę, ateitų pas darbdavį ir šis turėtų suteikti vieną laisvą nuo darbo dieną. Dar kartą pakartojo, kad nerado, kur įdėti tokią nuostatą, o pradėjo nuo galimo Darbo kodekso pakeitimo.

Aurelija Maldutytė pritarė, kad prevencija ir ankstyva diagnostika yra pats pagrindinis dalykas. Sakė, kad siekis yra teisingas ir geras, projektui galėtų pritarti, bet klausė, kodėl tai keliami darbdaviams ant pečių. Mano, kad būtų galima svarstyti, kad tai būtų iš „Sodros“ padengiama ligos diena.

Andrius Romanovskis padėkojo už keliamą problemą. Kalbėjo, kad sveikatos apsaugos sistema neskatina, kad žmonės tikrintųsi, neveikia žmonių informavimo žinutėmis sistema, nors ir yra tam skirtų lėšų. Klausė, ar suteikta viena laisva diena išspręs problemą. Darbdaviai mano, kad tai bus tiesiog dar viena papildoma laisva diena, nes darbdaviai nesukontroliuos, ką darbuotojas tuo metu veiks. Kalbėjo, kad problemą reiktų spręsti kompleksiskai. Darbdavių interesas yra sveiki darbuotojai. Siūlė, kad gal reiktų žmones, kurie pasitikrino, skatinti finansiškai, pvz., skirti 20, 50 Eur. Apibendrinamas iškėlė platesnės diskusijos idėją apie tai, kad žmonės tikrintųsi savo sveikatą ir kad veiktų prevencija.

Rūtos Skyrienės nuomone, darbdavys neprivers darbuotojo atlikti savanoriško dalyko ir laisva diena bus skirta ne tam tikslui. Pritarė, kad problema yra, reikia tikrintis sveikatą, taip pat pritarė, kad klausimą reiktų spręsti kompleksiskai, platesnėje diskusijoje pakviečiant daugiau specialistų.

Artūro Černiausko nuomone, verslas turėtų būti suinteresuotas investuoti į tai, kad darbuotojai kuo anksčiau pasitikrintų sveikatą ir toliau dirbtų bei kurtų pridėtinę vertę. Mano, kad naštos nereikėtų perkelti „Sodros“ biudžetui. Klausė rengėjų apie praktinį įstatymo įgyvendinimą atkreipdamas dėmesį, kad kai kuriose įstaigose darbuotojų sveikatos patikrinimą atlieka specialios komisijos, pavyzdžiui vidaus reikalų sistemoje tai yra Centrinė medicinos ekspertizės komisija (toliau – CMEK). Taip pat kalbėjo apie tai, kad didesnėse įmonėse darbuotojų sveikatos patikrinimui gydytojai atvyksta į vietas. Pasisakė, kad siūloma idėja yra gera, ir paklausė dėl įžvalgų, kaip ji būtų praktiškai įgyvendinama.

Rimantė Šalaševičiūtė nurodė, kad CMEK atliekamos sveikatos patikros ir siūloma idėja dėl prevencinių patikrinimų yra visiškai skirtingi dalykai. Pabrėžė, kad prevencinės programos yra šeimos gydytojų darbas. Ateityje numatoma, kad šį darbą tinkamai galėtų atlikti slaugytojai. Kalbėjo apie PSDF biudžetą, akcentuodama, kad pacientui jame nėra galimybės numatyti eilutės

mokėjimui už sveikatos patikros atlikimą pagal ligų prevencijos programas. Pasisakė apie šio biudžeto sandarą, atkreipdama dėmesį, kad finansuoti iš „Sodros biudžeto“ – būtų galima.

Orinta Leiputė pabrėžė, kad visi sutaria, kad yra didžiulė problema ir yra ieškoma būdų, kaip ją spręsti. Tikslas yra, kad žmonės gyventų sveikiau, ilgiau ir galėtų dirbti. Mano, kad skiriant papildomą atostogų dieną sveikatos pasitikrinimui, tai nesuveiks. Nurodė, kad buvo galvojama ir apie skatinamąjį mokėjimą žmonėms. Šis variantas buvo pasirinktas todėl, kad žmonės negalėtų sakyti, kad darbdavys neišleido pasitikrinti sveikatos.

Rūta Skyrienė pasiūlė papildyti Darbo kodekso nuostatą, kad darbdavys privalo išleisti darbuotojus *šeiminiam ir sveikatos dalykam*.

Rimantė Šalaševičiūtė kalbėjo, kad Trišalėje taryboje rimtai vertinami reikalingi pasiūlymai. Nurodė, kad pasitikrinimui pagal prevencines programas kartais yra reikalinga ir darbdavio pagalba. Darbdavys galėtų kreiptis į sveikatos įstaigą dėl atvykimo į ją fakto konstatavimo, - tai nėra asmens duomenų atskleidimas.

Inga Ruginienė pritarė, kad idėja yra gera ir savalaikė, tik kyla klausimų dėl jos įgyvendinimo. Siūlė sveikatos pasitikrinimo nelaikyti atostogomis. Ji pasiūlė paprašyti šį projektą svarstyti trišalėje Lietuvos darbuotojų saugos ir sveikatos komisijoje, kurioje dirba šios srities specialistai, kurie galėtų pateikti išvadas ir pasiūlymus, gal rasti vietą, kur būtų galima šią idėją įgyvendinti i tobuliau.

Ričardas Garuolis kalbėjo, kad reiktų labiau gvildinti ir ieškoti sprendimų, kaip padaryti, kad sistema veiktų, nes tiek darbdavių, tiek darbuotojų yra visokių. Darbdaviams turėtų būti privalomumas, o darbuotojams – kontrolės mechanizmas dėl nuvykimo pasitikrinti.

Rūta Skyrienė pasiūlė prijungti pasitikrinimą pagal prevencines programas tiems darbuotojams, kuriems reikia pagal amžiaus grupę, prie periodinių organizuojamų sveikatos patikrinimų.

Rimantė Šalaševičiūtė kalbėjo apie kontrolę, kad e-sveikatoje yra informacija apie vizitus į gydymo įstaigas.

Arvydas Dambrauskas kalbėjo, kad darbuotojui turėtų būti sudarytos sąlygos pasitikrinti sveikatą. Taip pat galėtų būti mokama kompensacija, pvz. 20 eurų, kurią mokėtų ne darbdavys. Sakė, kad gydytojai turėtų išduoti pažymą apie vizitus, o Darbo kodekse turėtų būti nuostata, kad darbdavys privalo išleisti pasitikrinti sveikatą. Kompensacijų tvarka - antras žingsnis.

Andrius Romanovskis kalbėjo, kad gydymo įstaigos nėra suinteresuotos, kad žmonės tikrintųsi sveikatą. Kalbėjo, kad žmogus galėtų turėti sąskaitą, į kurią kažkiek lėšų pervestų valstybė, o tos lėšos būtų leidžiamos tik sveikatos srities paslaugoms. Pritarė, kad yra visokių darbdavių. Kalbėjo, kad yra nežinoma, kaip žmonės naudojami sveikatinimosi dienomis. Klausė, gal Valstybinė darbo inspekcija tolimesnei diskusijai galėtų pateikti informaciją, ar darbuotojai naudojami tokiomis dienomis.

Sigitas Dimaitis svarstė, kad tikriausiai neužtektų vienos dienos pasitikrinimui. Kalbėjo, kad medicinos darbuotojams, o taip pat ir ligonių kasoms, padidėtų krūvis.. Mano, kad reikia toliau diskutuoti, o diskusijoje turėtų dalyvauti ir medicinos srities atstovai.

Rimantė Šalaševičiūtė nurodė, kad yra keturios prevencinės programos, kurių patikros stadijoje reiktų atlikti tik nedidelius tyrimus. Tam turėtų užtekti vienos dienos.

Saulius Džiautas pritarė, kad problema šioje srityje yra ir reikia tolimesnių diskusijų. Reiktų pasikviesti „Sodros“ atstovus kalbant apie galimą finansavimo šaltinį bei kitus specialistus. Nurodė, kad problema, jog nėra informavimo, negaunamos trumposios žinutės. Taip pat turėtų būti pasiūlytas finansavimo šaltinis ir pasiūlyta keisti arba Darbo kodeksą, arba Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymą.

Aurelija Maldutyte kalbėjo, kad Darbuotojų saugos ir sveikatos komisiją sudaro kitokių sričių specialistai, todėl pasiūlė klausimą perduoti svarstyti Darbo santykių komisijai, pakviečiant klausimo teikėjas ir kitus specialistus, apie kuriuos buvo kalbėta. Reiktų kalbėti apie tai,

iš kur paimti lėšų ir kaip sudėlioti dalykus, kad sistema veiktų, t. y. apie laisvą dieną, apie žmonių motyvaciją eiti tikrintis sveikatos. Tai nėra tik sveikatos srities tema.

Inga Ruginienė kalbėjo, kad galėtų klausimą nagrinėti abi komisijos.

Rūta Skyrienė sakė abejojanti, kad Lietuvos sveikatos sistema bus pajėgi, kad per vieną dieną būtų atlikti patikrinimai, nes kol kas net nesugebama visiems atsiųsti sms žinučių. Atkreipė dėmesį, kad kai kuriems patikrinimams pakanka dalies laisvos dienos. Kalbėjo, kad galimas pasiūlymas - *ne daugiau vienos laisvos darbo dienos per metus, su galimybe ją skaidyti valandomis*. Sakė, kad tai žmogaus asmeninis pasirinkimas, o padaryti to privalomai nepavyks. Tiesiog reikia skatinti ir kviesti žmones.

Orinta Leiputė sakė labai norinti, kad klausimas pajudėtų iš vietos. Kalbėjo, kad lėšų klausimo kaip ir nėra, nes PSDF esančios lėšos nėra išnaudotos. Taip pat svarstė, ar vykdant sveikatos sistemos įstaigų reformą, bus paslaugų pasiekiamumas, nes žmonėms reikės daugiau laiko nuvykti į gydymo įstaigą.

Vytautas Šilinskas pritarė, kad tikslas yra tikrai geras, tačiau dėl sprendimo dar reikėtų diskutuoti. Kalbėjo apie patikrinimus moterims ir vyrams bei jų dažnumą priklausomai nuo amžiaus grupės. Nurodė, kad darbdaviai negalėtų sudaryti grafikų, prieš tai vizitų laiko nesuderinę su medicinos įstaiga. Kalbėjo, kad pagrindas darbuotojo atleidimui, jei jis nenuvyks pasitikrinti sveikatos nurodytu laiku vis tiek lieka, jei nekeičiamas Darbo kodeksas. Kitas klausimas – kodėl kalbama tik apie dirbančiuosius, kai dalis patikrinimų yra privalomi pensinio amžiaus žmonėms, taip pat šis įstatymo projektas neapima savarankiškai dirbančiųjų. Sakė, kad atostogų trūkumo sveikatai pasitikrinti nėra. Mano, kad galima rasti būdų, kaip pasitikrinti sveikatą nebūtinai darbo metu ir nebūtinai užtrukti aštuonias valandas. Tokią nuostatą taip pat galima įsitraukti derybose dėl kolektyvinių sutarčių, vidaus darbo tvarkos taisyklėse, galbūt papildyti priminimais iš darbdavių, suteikiant nemokamas atostogas. Sprendimas galėtų būti nebūtinai keičiant Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymą. Turėtų būti ne privalomų patikrinimų sąrašai, bet einama kitu keliu - per paskatinimus, per priminimus, per naudą. Kalbėjo, kad gal reiktų pakeisti įstatymą ir numatyti paskatinimą iš PSDF lėšų, nes būtent prevencija ir taupo PSDF lėšas. Apibendrinamas sakė, kad klausimą galėtų nagrinėti Darbo santykių komisija, kviečiant Sveikatos apsaugos ministerijos ekspertus. Taip pat reiktų įvertinti tai, kad būtų kalbama tik apie dirbančius žmones, t. y. apie pusę Lietuvos gyventojų. Kitas variantas - Sveikatos apsaugos ministerijos darbo grupė, jeigu yra tokia veikianti, į kurios veiklą galėtų prisijungti darbdavių ir profesinių sąjungų atstovai.

Orinta Leiputė pakartojo, kad atleidimo atvejis nebūtų taikomas šiuo atveju, o PSDF ir taip visada trūksta lėšų. Kalbėjo, kad darbdaviai yra skirtingi, gydymo įstaigos yra skirtingos, ne visur yra kolektyvinės sutartys.

Aurelija Maldutytė siūlė šį klausimą prijungti ir bendrai svarstyti kaip paketą Darbo grupėje dėl sisteminių pokyčių socialinių garantijų srityje.

Inga Ruginienė klausė, ką darome su šiuo įstatymo projektu. Ar jis yra netinkamas, bet toliau kalbam apie pačią idėją.

Rimtautas Ramanauskas apibendrino, kad yra du pasiūlymai: perduoti klausimą Darbo santykių komisijai prie Lietuvos Respublikos trišalės tarybos ir Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos komisijai. Klausė, ar visos šalys pritaria pasiūlymui.

Trišalės tarybos nariai neprieštaravo.

NUTARTA:

1. Klausimą „Dėl Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo Nr. IX-1672 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1899(2)“ pavesti svarstyti Darbo santykių komisijai (į jos posėdį pakviečiant projekto teikėjus, ekspertus iš Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, „Sodros“ atstovus) bei prašyti jį apsvarstyti Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos komisijoje (pakviečiant ekspertus iš Sveikatos apsaugos ministerijos).

2. Darbo santykių komisijai ir Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos komisijai pateikus pasiūlymus bei išvadas, pakartotinai svarstyti klausimą „Dėl Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo Nr. IX-1672 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1899(2)“ Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje, kviečiant suinteresuotas institucijas.

4. SVARSTYTA. Informacija dėl Kultūros komiteto prie Lietuvos Respublikos trišalės tarybos veiklos (po 2022 m. gruodžio 20 d. posėdžio).

Aleksandras Posochovas informavo, kad Kultūros komitetas prie Trišalės tarybos buvo įkurtas 2013 m. gegužės 28 d. Akcentavo Komiteto darbo tęstinumą sprendžiant kultūros srities problemas nepriklausomai nuo politinės vadovybės Kultūros ministerijoje kaitos.

Henrikas Savickis kalbėjo, kad Kultūros komitete yra trišalis atstovavimas, posėdžius organizuoja Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos darbuotojai, šiuo metu Komitete yra 15 narių. Nurodė, kad narius į Komitetą yra delegavusi Kultūros ministerija, darbdavių ir profesinių sąjungų atstovai. Pasisakė, kad kultūros laukas apima ne tik biudžetinį, bet ir NVO sektorių. Papasakojo, kokie klausimai yra svarstomi Kultūros komitete Paminėjo atlyginimų didinimo kultūros sektoriaus darbuotojams klausimą bei svarstytus teisės aktų pakeitimus, pasidžiaugė, kad randamas sutarimas. Atsakydamas dėl pasiūlymo, kad komitetas veiktų ne prie Trišalės tarybos, o prie Kultūros ministerijos, pirmiausiai klausė, kas jį įkurtų. Atkreipė dėmesį, kad šiuo metu Kultūros ministerija atsižvelgia į Komiteto nuomonę tik dėl to, kad jis veikia prie Trišalės tarybos, su Komitetu derina įstatymų projektus, susijusius su darbo santykiais. Sakė, jei toks komitetas veiktų prie Kultūros ministerijos, tai nebūtų oponuojanti institucija. Apibendrinamas sakė, kad Komitetas dirba labai aktyviai. Kalbėdamas apie Komiteto narių sudėtį sakė, kad turėtų būti apimtas visas kultūros laukas, tačiau pastebėjo, kad šiuo metu dar ne visos sritys yra atstovaujamos.

Aurelija Maldutytė padėjo už aktyvią Komiteto veiklą, pakvietė ją fiksuoti, kad būtų matoma. Klausė, ar yra kultūros atstovų iš verslo srities šiame komitete. Pritarė, kad turėtų būti kuo platesnis sričių atstovavimas.

Aleksandras Posochovas atsakė, kad deleguotas darbdavių atstovas Komitete yra Egidijus Žukauskas, Panevėžio dailės galerijos direktorius.

Inga Ruginienė akcentavo, kad visi komitetai, komisijos, darbo grupės prie Trišalės tarybos dirba trišaliu principu. Reiktų tarpusavyje sutarti, kaip deleguojami atstovai, kiekviena šalis turėtų pareigą nuspręsti ir sutarti, ką deleguoti, kad būtų kuo platesnė sudėtis. Kalbėjo, kad galbūt reiktų peržvelgti kiekvienos komisijos/komiteto/darbo grupės nuostatus.

Arvydas Dambrauskas pritarė dėl trišalio steigimo ir delegavimo principo, t. y. narius turėtų deleguoti Vyriausybės, darbdavių arba profesinių sąjungų šalys.

Rūta Skyrienė atkreipė dėmesį, kad kalbama apie NVO sektorių, kuris yra neatstovaujamas. Kalbėjo, kad ateityje gal Trišalė taryba turėtų pakeisti savo formatą, atsirastų ketvirtasis NVO sektorius.

Ričardas Garuolis nurodė, kad profesinės sąjungos taip pat vienija bei atstovauja ir savarankiškai dirbančius darbuotojus.

Aurelija Maldutytė kalbėjo, kad ateityje Trišalė taryba gal turėtų veikti prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Būtų svarstomi dar įvairesni klausimai.

Aleksandras Posochovas paklausė, ar galima patvirtinti naują Komiteto narę, kuri buvo pasiūlyta 2022 m. gruodžio 20 d. Trišalės tarybos posėdyje.

Aurelija Maldutytė sakė nepritarianti pasiūlymui.

Inga Ruginienė ir Arvydas Dambrauskas sakė norintys išgirsti Vyriausybės pusės nuomonę, kuri ir sprendžia, kokius narius iš savo pusės deleguoti.

Vytautas Šilinskas sakė kol kas neturintis atsakymo.

NUTARTA. Išklaustyta informacija dėl Kultūros komiteto prie Lietuvos Respublikos trišalės tarybos veiklos ir išsakyta socialinių partnerių nuomonė dėl atstovų delegavimo į šį Komitetą (po 2022 m. gruodžio 20 d. posėdžio).

5. SVARSTYTA. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio.

Rimtautas Ramanauskas pasiūlė kitą posėdį organizuoti vasario 28 d., o jei atsirastų skubių klausimų, būtų galima surengti vasario 21 d. Klausė, kokių formatu posėdis vyktų.

Po diskusijų Trišalės tarybos nariai sutarė, kad kitas posėdis vyks vasario 21 d. 14.00 val. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje.

NUTARTA: Kitą Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdį organizuoti 2023 m. vasario 24 d. 14.00 val. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje.

Posėdžio pirmininkas

Rimtautas Ramanauskas

Posėdžio sekretorė

Valda Pranckuvienė